

Kirjastot.fi:n ohjausryhmän kokous 11.10.2007

Helsingin kaupunginkirjasto, pääkirjasto, kokoushuone 1, klo 10.15-14.15.

Läsnä:

Erkki Lounasvuori, puheenjohtaja
Ulla Ikäheimo
Janne Ranta
Ari Rouvari
Anni Saari
Tarja Takaranta
Marita Turpeinen
Barbro Wigell-Ryynänen (kohtaan kaunokirjallisuuden verkkopalvelu asti)
Robin Fortelius
Matti Sarmela
Nina Granlund, muistion laatija

Poissa:
Ritva Nurminoro
Tiina Viik

1 Ilmoitusasiat

Ohjausryhmän uusi puheenjohtaja Erkki Lounasvuori esittäytyi.

Matti Sarmela ilmoitti, että Kirjastot.fi-toimitukseen on palkattu suunnittelija Bastian Salmela toteuttamaan mm. uusien palveluiden tekniikkaa ja grafiikkaa sekä ylläpitämään Frank-monihakua.

2 Verkkostrategia

Erkki Lounasvuori esitteli Yleisten kirjastojen neuvoston verkkotyöryhmän verkkostrategian. Strategia on laadittu valtioneuvoston linjauksia silmällä pitäen ("Valtioneuvoston periaatepäätös kansallisen tietoyhteiskuntapolitiikan tavoitteista vuosina 2007-2011"). Tavoitteena on ollut luoda toiminnallinen strategia, jossa on huomioitu lähtökohta, tavoitteet, resurssit sekä rahoitus eri verkkopalveluille ja projekteille. Verkkostrategia on luettavissa ja kommentoitavissa KirjastoWikissä, <http://wiki.kirjastot.fi/index.php/Verkkostrategia> . Pääpaino strategiassa on yhteisillä, valtakunnallisilla hankkeilla. Strategiaa käsitellään Yleisten kirjastojen neuvoston kokouksessa 23.10.2007.

Ari Rouvari kertoi Kansalliskirjaston parhaillaan työstävän tietohallintostrategiaa, jossa on samanlaiset linjaukset ja painopiste yhteisissä hankkeissa. Kansalliskirjastossa toivotaan myös eri kirjastosektorien välistä yhteistyötä ja lisäksi muiden muistiorganisaatioon kuuluvien, esim. arkistolaitosten osallistumista. Ohjausryhmä pohti, olisiko tämä enemmän jo kirjastopoliittinen ohjelma.

Barbro Wigell-Ryynänen kertoi, että Opetusministeriön kirjastohallintotyöryhmä on

kutsumassa eri kirjastosektoreiden edustajia kokoukseen keskustelemaan yhteistyön kehittämisestä. Lisäksi hän totesi, että myös ministeriössä aiotaan painottaa yhteisiä verkkohankkeita rahoituksen suhteen. Hän toivoikin, että tämä saatettaisiin kirjastoille tiedoksi.

Ohjausryhmässä todettiin, että yhteisestä strategiasta saadaan myös tukea kirjastojen omille strategioille, joten sillä on myös kirjaston paikallista toimintaa tukeva merkitys.

Lisäksi keskusteltiin yhteisestä nimekerekisteristä eri kirjastosektorien kirjastojen yhteisenä verkkohankkeena. Todettiin, että ihanteellista olisi, että Suomen kirjastoilla olisi yhteinen aineistotietokanta yhdessä kirjastojärjestelmässä, mutta ei oltu aivan yksimielisiä siitä, onko realistista toivoa, että tähän päästäisiin. Alkuaskeleena nähtiin yhteinen nimekerekisteri. Kaunokirjallisuuden nimekerekisteri, joka on jo tekeillä, voisi ohjausryhmän mielestä nivoutua myöhemmin yhteiseen nimekerekisteriin.

Lisäksi tiedusteltiin, mille ajanjaksolle strategia on suunniteltu. Lounasvuori kertoi, että raami on vuoteen 2011 asti.

3 Tilannekatsaus

Kirjastot.fi-uudistus

Matti Sarmela esitteli Kirjastot.fi-sivuston uudistamisprojektin tilannetta. Hän kertoi tavoitteista (mm. käyttäjien määrän nostaminen, helpompi käytettävyys ja lähestyttävyyys, visuaalisempi ilme, yhteisöllisyys) sekä aikataulusta. Kirjastot.fi-kokonaisuudistuksen on tarkoitus olla hyvin pitkällä vuoden 2008 alussa. Matti esitteli myös muutaman kuvan uuden Kirjastot.fi:n ulkonäöstä. Esimerkiksi Kirjastoala-kanava tulee muuttumaan KirjastoPro-kanavaksi ja sen sisältöä tullaan järjestämään huomattavasti selkeämmin eri ryhmiin eikä niinkään linkkilistoiksi kuten nyt.

Erityisesti esiteltiin uusien palveluiden tilannetta.

KirjastoWiki

KirjastoWiki on jo osittain käytössä, vaikkeivät sen muoto ja rakenne ole vielä hioutuneet valmiiksi. KirjastoWikistä pidetään alustana, se on helppokäyttöinen. Bastian Salmela tulee kehittämään KirjastoWikin ulkonäköä. Ohjausryhmää kiinnosti, kuinka paljon KirjastoWikillä on käyttäjiä. Erkki Lounasvuori kertoi, että kirjautuneita wikiläisiä on noin 30, mutta muuta käyttöä ei vielä ole seurattu. KirjastoWiki on avoin kaikille halukkaille käyttäjille. Ari Rouvari kertoi NelliWikistä, joka on tarkoitettu kirjastonhoitajille ja on suljettu yhteisö. Sen on tarkoitus sisältää Nelliin ja Nelli-työskentelyyn liittyviä ohjeita ja oppaita.

Sivupiiri.fi

Matti Sarmela esitteli Nuorten kirjallisuusportaalin etenemistä. Sivuston toiminnallisuudet ovat hyvin pitkällä, mutta ulkoasu on vielä suunnittelun alla. Sivuston toteuttaja Matti Lassila on löytänyt sivustolle nimenkin, Sivupiiri.fi. Ohjausryhmä ei pitänyt nimeä huonona. Erityisen merkittävänä nähtiin pyrkimys päästä käsiksi nuorisoon, jota tulisi houkutella kirjastoon kaikin keinoin. Tiedusteltiin, onko suunnittelussa ollut mukana

nuoria. Matti Sarmela kertoi suunnittelijan olevan itse melko lailla nuori ja että portaalia on lisäksi tarkoitus pilotoida sekä kirjastoväen että nuorison keskuudessa. Ohjausryhmässä korostettiin, että on myös syytä panostaa siihen, että kirjastot saataisiin mukaan nuorten palvelun sisällön tuotantoon.

Verkkopalveluiden käytön tilastointi

Yleisen kirjastojen verkkopalveluiden yhteismitallinen tilastointi pitäisi saada käyttöön 1.1.2008 alkaen. Matti Sarmela esitteli projektin tilannetta. Mittauspalvelu on tarkoitus valita ja perustaa lokakuussa ja mittaustagit on tarkoitus asentaa marras-joulukuussa kaikkien kirjastojen sivuille.

Ari Rouvari tiedusteli, mikä on korkeakoulujen osallistuminen tähän projektiin. Matti Sarmela totesi, että korkeakoulut eivät ole mukana tässä projektissa. Kansalliskirjaston Hakalan ja Hormia-Poutasen kanssa on sovittu, että Yleisten kirjastojen keskuskirjasto toteuttaa yleisten kirjastojen verkkopalveluiden mittaamisen tilastoviranomaista ja virallisia tuottavuuslaskelmia varten. Muiden kirjastosektorien tilastotarpeet ovat erilaiset, mikä tuli esiin hankkeen selvityksen lausuntokierroksella.

Ohjausryhmä keskusteli siitä, miten elintärkeää kirjastoille on mitata verkkopalveluiden käyttöä. Asiakaskäynnit kirjastoissa ovat vähentyneet, samoin lainausluvut, ja kirjasto tarvitsee uusia mittareita osoittaakseen käyttölukujaan. Erityisesti verkkopalveluiden mittaaminen on tärkeää, koska osa asiakaspalvelusta on selkeästi siirtynyt verkkoon. Toisaalta todettiin, että Pohjoismaissa kirjastonkäyttö on edelleen vilkasta eikä kirjastolaitoksen loppu vielä häämötä.

Kysy-palvelun kehittäminen

Matti Sarmela esitteli Kysy kirjastonhoitajalta –palvelun semanttisen vastausliittymän toteutuksen aikataulua. Kysy-palvelussa tarjotaan käyttöön valmista vastausta arkistosta asiakkaalle heti kysyttäessä tai vastaajalle heti hänen ottaessaan odottavan kysymyksen käsittelyyn. Projekti etenee aikataulun mukaisesti. Keskusteltiin palvelun nimestä, vanhasta Kysy kirjastonhoitajalta –nimestä, jota asiakkaat eivät vieroksu niin kuin monet kirjastolaiset, sekä vaihtoehdoista Kysy kirjastosta tai pelkästä Kysy-nimestä. Todettiin, että arkistokin kaipaisi nimen. Arveltiin, että olisi hyödyllistä laatia jonkinlainen kehittämissivusto esim. KirjastoWikiin, jossa voitaisiin pyytää nimiehdotuksia, äänestyttää käyttäjillä eri vaihtoehtoja sekä nimistä että logoista, joita myös suunnitellaan.

Chat-palvelussa odotellaan muutamaa korjausta vielä ennen julkistamista. Heti kun korjaukset on saatu toteutettua ja testattu, kirjastot voivat ottaa käyttöönsä omia chat-kanavia. Yhteistä chat'ia ei aloiteta ennen kuin paikalliset kanavat ovat keränneet käyttökokemusta. Tulevaisuuden suunnitelmiin kuuluvat ip-puheluiden ja mese-palveluiden integrointi.

Thp

Erkki Lounasvuori totesi, että Tiedonhaun portti on projektina päätynyt eikä se hae erillistä rahoitusta. Erityisesti Thp:n hakumootoria tullaan käyttämään hyväksi

palveluiden tietosisältöjen esilletuomisessa.

Frank

Frank-monihaussa on nyttemmin tekninen ylläpitäjä, Bastian Salmela. Frank integroidaan paikannusvälineeksi uusiin ensi vuonna toteutuviin palveluihin. Lisäksi sen tilastoja kehitetään, jotta saataisiin selville, millaisia hakuja (sisällöltään) Frankissa tehdään. Ohjausryhmä kysyi Frankin käyttötilastoista. Erkki Lounasvuori kertoi, että hakuja tehdään n. 90 000/kk ja kävijöitä n. 1000 päivässä.

Fono.fi, Musiikkia aiheesta

Fono.fi avattiin julkiseen testikäyttöön heinäkuun alussa. Fono.fi:hin tehdään vielä joitain korjauksia ja muutoksia sekä ruotsin- ja englanninkieliset hakukäyttöliittymät. Palvelu voidaan periaatteessa julkistaa sen jälkeen. Fono.fi:ssä on noin 200 käyttäjää päivässä. Musiikkia aiheesta –tietokanta on määrittelyvaiheessa Lea Tastulan ja Heikki Poroilan kommenttien pohjalta..

Kaunokirjallisuuden verkkopalvelu

Matti Sarmela esitteli kaunokirjallisuuden verkkopalvelu-projektin etenemistä. Turun kaupunginkirjasto jatkaa uuden kaunokirjallisuuspalvelun esiselvitystyötä. Kirjastot.fi selvittelee palvelulle sopivaa teknistä ratkaisua. Kaunokirjallisuuden verkkopalvelun suunnitteluryhmä tekee tiivistä yhteistyötä KITKA-hankkeen kanssa. Kaunokirjallisuushankkeen sivut löytyvät KirjastoWikistä. Keskeinen osa verkkopalvelua tulee ole kaunokirjallisuuden nimekerekisteri, johon on tarkoitus tuottaa kaunokirjallisuuden sisällönkuvailua. Lisäksi palvelussa on yhteisöllisiä piirteitä, joten myös asiakkaat pääsevät luomaan siihen sisältöä. Lisäksi tutkitaan mahdollisuutta siirtää kaunokirjallisuuden nimekerekisteristä kuvailutietoja paikallisten aineistotietokantojen käyttöön. Ohjausryhmä totesi, että kaunokirjallisuuspalvelu on varmasti tarpeellinen. Painotettiin, että sitä tulee markkinoida voimallisesti sekä kirjastoväen että asiakkaiden keskuudessa.

4 Semanttinen web 2.0 / FinnONTO

Erkki Lounasvuori kertoi, että FinnONTO-projekti jatkuu uutena Semanttinen web 2.0 – projektina seuraavat 3 vuotta. Kirjastot.fi:n projektit ovat mukana tulevassa hankkeessa. Erityisesti voidaan mainita kaunokirjallisuushanke, jonka tiimoilta ollaan aikeissa ontologisoida Kaunokki ja tutkia, kuinka ontologioita voidaan tehokkaimmin hyödyntää palvelussa.

5 Yleisten kirjastojen verkkopalveluiden tilastointi

Asia käsiteltiin kohdassa 3.

6 Kansalaisen mediakirjasto

Erkki Lounasvuori kertoi Kansalaisen mediakirjasto –hankkeesta. Sen luominen on alkanut Helsingin kaupunginkirjaston Kirjasto 10:ssä, mutta näköpiirissä on alusta alkaen ollut laajentuminen valtakunnalliseksi palveluksi. Kansalaisen mediakirjasto ei tarjoa asiakkaalle palvelintilaa, jota löytyy verkkoyhteisöissä nykyään muutenkin helposti, vaan julkaisualustan, jonne voi sähköisen CV-kortin muotoon kerätä tiedot omista verkkotuotteista, esim. linkit You Tubeen ja Flickriin. Projekti toteutetaan vuoden 2008 aikana ja se siirtyy Kirjasto 10:sta Kohtaamispaikalle ensi vuoden aikana.

7 Vuoden 2008 toimintasuunnitelma

Matti Sarmela esitteli Kirjastot.fi:n toimintasuunnitelmaa vuodelle 2008. Siihen kuuluvat uusien palveluiden julkistaminen (Chat, Semanttinen Kysy, Fono.fi, Sivupiiri.fi, KirjastoWiki, Musiikkia aiheesta), Kirjastot.fi:n palveluiden brändäys ja markkinointi, kaunokirjallisuusprojektin jatkaminen, kirjastojen yhteisen lasten verkkopalvelun tarpeellisuuden pohdinta ja suunnittelu sekä kirjastojen yhteisten musiikkisivujen tarpeellisuuden pohdinta ja suunnittelu. Matti esitteli budjettiluonnoksen. Ohjausryhmälle tarkennettiin, että Turun kaupunginkirjasto hakee erikseen oman suunnittelurahoituksen ja Kirjastot.fi:n hakemukseen kirjataan vain tekniset kustannukset.

8 Ohjausryhmän kokoonpano 2008-2009

Kirjastot.fi:lle valitaan kaudeksi 2008-2009 uusi ohjausryhmä. Asianomaiset tahot ehdottavat edustajansa (AMKIT-konsortio, Erikoiskirjastojen neuvosto, Finlandssvenska biblioteksföreningen, Kansalliskirjasto, Musiikkikirjastoyhdistys, Yleisten kirjastojen neuvosto, Yliopistokirjastojen neuvosto). Jäseniä ei ole pakko vaihtaa.

9 Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

10 Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.15.